

In het kader van het 25-jarig bestaan bezoekt Veeteelt een keer per maand opnieuw de personen achter een bedrijfsreportage die in de afgelopen 25 jaar in Veeteelt heeft gestaan. De snelle groeier, de stopper of de emigrant; ze komen allemaal aan bod.

In deel 8 familie Withaar uit Nijveen. In negentien jaar tijd heeft er een behoorlijke koerswijziging plaatsgevonden. Niet fokkerij, maar economie is nu vaak het uitgangspunt bij bedrijfskeuzes.

	1990	2009
Aantal koeien:	65	150
Hectare:	48	88
Quotum:	520.000	1.140.000
Gemiddelde productie:	8515	8281
Favoriete stier:	Elevation Goldwyn	

Arend Withaar: 'We streven niet meer naar een maximale, maar naar een optimale productie'

Economie dwingt tot koerswijziging

In negentien jaar tijd is er veel veranderd bij familie Withaar in Nijveen. Het aantal koeien is verdubbeld en er staan twee bedrijfsopvolgers in de startblokken. Maar de meest opvallende verandering is de prominente plek die economie heeft gekregen. De voermengwagen is vertrokken en de krachtvoergif gedaald.

tekst **Florus Pellikaan**

De reportage in 1990 over het bedrijf van Arend en Alie Withaar uit Nijveen is een aaneenrijging van fokkerijzaken. Het verhaal bevat alleen beschrijvingen van koefamilies, keurings-successen en favoriete stieren. Er wordt met geen woord gerept over voeding of economie. Negentien jaar later is het gesprek met familie Withaar al ruim een uur oud voordat de eerste stierennaam valt. Er is onder invloed van de bedrijfsopvolgers én het streven naar kostprijsverlaging duidelijk iets veranderd in de bedrijfsfilosofie in Nijveen. Arend (58) en Alie (57) Withaar molken

in 1990 circa 65 koeien en hadden 520.000 kilo melkquotum. Hun schoonzons Jan Prent (39) en Herwin de Groot (36) zijn respectievelijk in 1997 en 1999 in de maatschap gekomen, met dien verstande dat ze fulltime buiten de deur zouden werken om extra geld te creëren. 'Het melken deed ik altijd zelf, maar door rugklachten hebben we besloten om bij de nieuwbouw van de stal in 1999 een robot aan te schaffen', vertelt Arend Withaar. 'Bijna een jaar later ben ik bij Semex als paringsadviseur aan de slag gegaan en op den duur is met name Jan minder buitenshuis gaan werken. De

koeverzorging is nu vooral de taak van Jan, Herwin doet het trekkerwerk en het voeren.'

Robot ingeruild voor melkstal

Familie Withaar heeft het bedrijf tussen 1999 en 2005 vooral geoptimaliseerd en weinig uitgebreid. 'In 2006 hebben we vervolgens een flinke stap gemaakt door een melkmaatschap aan te gaan. Dat zorgde voor 290.000 kilo extra melkquotum en we hebben toen ook nog 150.000 kilo aangekocht. Anderhalf jaar hebben we op twee locaties gemolken en eind 2007 hebben we de ligboxenstal uitgebreid tot 170 ligboxen.'

Wat betreft het melksysteem hadden de melkveehouders de keuze uit twee nieuwe melkrobots of een nieuwe melkstal en de oude robot verkopen. 'We waren absoluut tevreden over het functioneren van de robot, maar we wilden graag flexibel kunnen doorgroeien en dat is met robots moeilijk. Bovendien hadden we ook nog nieuwe kuilplaten gelegd en dan is het geld ook een keer op', vertelt Arend Withaar. 'De optie met een nieuwe melkstal was een ton goedkoper, dan

Arend Withaar in 1990: 'Ik gebruik gerust eigen stieren in plaats van fokstieren'

Van links naar rechts: Herwin de Groot, Arend Withaar, Alie Withaar en Jan Prent met Esmeralda 25 (v. Allen)

is de rekensom natuurlijk snel gemaakt.' De laatste paar jaar werden meer eerder gemaakte keuzes opnieuw tegen het licht gehouden. Zo verdween de voermengwagen van het erf en staan er kuilblokken gras en mais voor het voerhek. 'Een voermengwagen is een duur ding om het voer in de koeien te krijgen. Toen de oude versleten was hebben we onze onafhankelijke voeradviseur Ies Vegter gevraagd naar de beste voermethode. Veel van zijn klanten waren positief over kuilblokken voor het voerhek, waardoor wij ook voor deze goedkope manier van voeren hebben gekozen', verklaart Jan Prent.

Weinig krachtvoer

Na de wijziging van het voersysteem bestaat het rantsoen uit alleen kuilgras en mais voor het voerhek en zo min mogelijk krachtvoer via de krachtvoerbox.

'Door onze keuze voor dit voersysteem zijn we eigenlijk een ander soort boer geworden', vertelt Withaar. 'We proberen nu de variabele kosten zo laag mogelijk te houden. We streven niet meer naar een maximale, maar naar een optimale productie. We zijn koeienliefhebber en willen eigenlijk gewoon raak melken, maar door deze melkprijs ben je gedwongen econoom te zijn. We hebben onze portemonnee toch meer lief dan de koeien, want anders verdwijnen de koeien vanzelf.'

Om zo min mogelijk krachtvoer te voeren scoort de voeradviseur iedere maand de conditie van alle koeien. Afhankelijk daarvan blijft de krachtvoergif gelijk of wordt deze verlaagd. 'Niet de productie, maar de conditie bepaalt tegenwoordig de krachtvoergif. Door dit systeem voeren we nog geen 19 kilo krachtvoer per 100 kilo melk. We hebben nu liever een

Arend Withaar in 2009: 'We zijn een ander soort boer geworden'

koe van 8000 liter die nog geen 700 kilo krachtvoer eet dan een koe met 14.000 liter die daarvoor 1400 kilo nodig heeft', vertelt Prent. 'De koeien waarbij de voeradviseur zegt min twee kilo krachtvoer terwijl ze al niks meer krijgen, dat zijn de beste.' En als de melkprijs nu tien tot vijftien procent stijgt, stapt familie Withaar dan weer van dit systeem af? 'Belist niet', stelt Jan Prent. 'Dan ga ik wel een dag minder buitenshuis werken. Je moet in de toekomst op deze manier boeren om te kunnen overleven.'

Fokken op ruwvoerwerkers

Alhoewel fokkerij niet meer het eerste onderwerp is dat familie Withaar aanroert, speelt het nog altijd meer dan een bijrol in Nijveen. 'Fokkerij is met dit systeem misschien nog wel belangrijker, want heb je niet het juiste type koe, dan rolt de ene na de andere om', stelt Arend Withaar. 'We hebben altijd gefokt op balansrijke koeien en die passen ook het beste bij dit systeem. Echte ruwvoerwerkers die met weinig krachtvoer kunnen produceren.'

Net als negentien jaar geleden heeft Withaar nog altijd een voorkeur voor Canadese stieren. 'De bloedvoering en de koefamilies spreken me aan. Ook het fokken op balans en botstructuur sluit aan bij ons fokdoel.' Jongvee en drachtigheden hebben Samuelo, Dominator, Savard, Denzel, Baroque, Bolivia en favoriet Goldwyn als vader. Daarnaast zetten ze nog altijd veel eigen stieren in (destijds de aanleiding voor de reportage). 'Op dit moment is 25 procent van onze koeien drachtig van een eigen stier. We hebben vertrouwen in onze eigen families en de resultaten vallen meestal niet tegen.'

Hoewel het fokken van een keuringskampioene geen doel is, blijft de familie fanatiek deelnemen aan fokveedagen. Recent wonnen ze het vaarzenkampioenschap op de fokveedag in Beilen met New Moore Cobie (v. Fortune). Ook over tien jaar zijn ze nog steeds deelnemer, zo verzekert Jan Prent. 'We blijven tenslotte koeienliefhebber en een keuring vervult ook een sociale en maatschappelijke rol.'